

Hoogstamboomgaarden Leren van het verleden voor heden en toekomst

Stichting IJsselboomgaarden staat sinds 2008 boomgaardeigenaren met raad en daad bij. Secretaris Rob le Rutte en projectleider Gerko Hopster vertellen over de stichting, het project 'Ijselfruit, inspiratiebron voor landschappelijke versterking' en de rol van de Rabobank.

W 'We werkten al tien jaar vrijwillig in oude, verwaarloosde hoogstamboomgaarden,' vertelt Rob (links op de foto). 'We deden voornamelijk achterstallig onderhoud, zoals snoeien. Toen bleek dat er meer nodig was voor het behoud en beheer van de bomen, besloten we in 2007 een stichting te starten.'

WAAROM BEHOUDEN?

Vroeger maakten hoogstamboomgaarden onderdeel uit van het gemengde agrarische bedrijf en hadden ze economische waarde. Deze waarde is verdwenen. In de jaren zestig werd er zelfs een premie betaald om de boomgaarden te rooien. 'Hoogstamboomgaarden hebben tegenwoordig vooral een landschappelijke en historische waarde,' zegt Rob. 'Ze zijn kenmerkend en beeldbepalend voor de IJsselvallei. Wij willen mensen inspireren en informeren over de waarde van de boomgaarden om ze voor de toekomst te behouden. Aanplant, beheer en verwerking van fruit maken daar ook onderdeel van uit.'

LEREN VAN HET VERLEDEN

'Het project 'Ijselfruit, inspiratiebron voor landschappelijke versterking' hangt nauw samen met de doelstellingen van de stichting,' vertelt Gerko. 'We kijken hoe boomgaardeigenaren het vroeger deden, daar kunnen we van leren voor nu en de toekomst. We

doen eerst historisch onderzoek en vervolgens maken we een reizende tentoonstelling. Deze zal langs ongeveer acht dorps huizen in de regio trekken. Op elke locatie wordt een bijeenkomst georganiseerd, waar we in gesprek gaan met de mensen. Zij kunnen informatie aanvullen en ideeën geven op het inspiratieprikbord. Over de historie maken wij vervolgens een boekje. Daarin besteden we ook aandacht aan ziektes en plagen, waarover veel vragen binnenkomen op onze website www.ijsselboomgaarden.nl.'

SAMENWERKEN

Verder komt er een fietsroute. Dit wordt georganiseerd in samenwerking met stichting IJsselhoeven, die zich inzet voor het behoud van boerderijen in de regio. 'We maken een mooie route langs boerderijen en boomgaarden. We zijn beide actief in hetzelfde gebied en bieden veel aanvullende informatie,' zegt Gerko. Het routeboekje wordt komend voorjaar tijdens de jaarlijkse bloesemdag gepresenteerd in het Infocentrum Den Nul. 'Daarnaast maken we een educatief programma voor basisschoolkinderen. Zij zijn immers de toekomst. Het programma is nog niet precies vormgegeven, maar zal bestaan uit speurtochten en lesmateriaal. We vinden het belangrijk dat kinderen spelenderwijs ontdekken wat er allemaal is en kan in een hoogstamboomgaard.'

SAPDAG

De tentoonstelling wordt op 1 oktober aanstaande geopend tijdens de jaarlijkse sapdag in Welsum, die ook door de stichting wordt georganiseerd. 'Dit valt weer samen met de week van de smaak,' legt Rob uit. 'Elk jaar geven de bomen veel fruit, maar dit heeft weinig marktwaarde en is vooral voor eigen gebruik van de eigenaren. Dat is jammer, want veel van deze fruitrassen zijn niet meer in de winkel verkrijgbaar. Nu kunnen de boomgaardeigenaren de vruchten laten persen tot sap, waardoor het langer bewaard kan worden. Tijdens de sapdag accentueren we de diversiteit van de smaken die mensen kunnen komen proeven. Zo beleven ze de unieke smaken die alleen nog in deze streek voorkomen.'

STEUN EN INZET

'Rabobank Salland heeft ons financieel bijgestaan met dit project,' vertelt Gerko. 'Het was erg lastig om de financiering sluitend te krijgen en met de bijdrage van het Coöperatiefonds van de Rabobank is dat gelukt. Wij willen de leden van de Rabobank laten delen in

wat wij kunnen doen en zij zijn dus van harte welkom op de tentoonstelling, volgend jaar in het informatiecentrum en om ideeën aan te dragen.' Naast de financiële hulp van Rabobank, krijgt de stichting ook veel hulp van vrijwilligers. 'Zonder hun inzet kunnen we de stichting en dit project nooit draaiend houden. Zij zijn cruciaal en we zijn ze daarom erg dankbaar. Maar we kunnen altijd meer hulp gebruiken.'

HET VERLEDEN IN NIEUW JASJE

'Inspiratie halen we, zoals gezegd, ook uit het verleden. Vroeger werd het fruit van het hout verkocht. Dan werd vooraf aangekondigd dat er een bieding ging plaatsvinden en werd de verkoop in de kroeg gedaan. Iedereen kon bieden op het fruit van bomen of de hele boomgaard, zowel opkopers als gezinnen deden dat. Wanneer de prijs was besloten en de verkoper het had gegund, moest de koper zelf het fruit van de bomen halen. Het is leuk om inspiratie uit het verleden een nieuw jasje te geven in het heden, dus wie weet!' lacht Rob.